

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

A projektmunka témáját a vizsgázó a központilag meghatározott három témakör valamelyikéből választhatja.

A projekttemákat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan előző év december 1-jéig, míg az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan az adott év május 1-jéig kell nyilvánosságra hozni.

A vizsgázót projektmunkájának elkészítésében konzulens segíti. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó konzulense automatikusan a tanuló (a vizsgaszervező középiskola) szaktanára.

Az elkészült munkát a vizsgázónak legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadnia a vizsgát szervező intézményben, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A projektmunka leadásakor a vizsgázónak mellékelnie kell a munkanaplót. Ebben röviden le kell írnia a feladatválasztással kapcsolatos motivációkat, a munkája során felmerült problémákat, kérdéseket, tapasztalatokat, a projektmunka készítése során alkalmazott módszereket, a döntési helyzeteket, az esetleges akadályokat és ezek megoldását, a feladatmegoldás során tapasztalt személyes élményeket.

A projektkészítés közben készült jegyzeteket, vázlatokat, nyersvázlatot, meghívókat, fényképeket és bármilyen más a vizsgázó által kiválasztott dokumentációt a vizsgázó portfólióba rendezi. A portfólió az elkészült projektmunka mellékletét képezi.

A konzulens feladata, hogy az önálló témaválasztás után legalább 3 konzultáció alkalmával irányítsa a vizsgázót a feladat elkészítésében, a munkafolyamatról készült munkanaplót ellenőrizze, végül pedig a munka folyamatát a megadott szempontok szerint értékelje. Amennyiben a konzulens és a javító tanár nem azonos, akkor a konzulens a projektkészítés folyamatát a megadott szempontok szerint szóvegesen értékeli. A konzulensnek az elkészült projektmunkát és a munkanaplót aláírásával és dátummal kell ellátnia.

Az írásbeli vizsga (projekt) alapelvei és kritériumai

A projekt általában valamilyen konkrét jelenség, folyamat, eseménysor bemutatásához, elemzéséhez, illetve lebonyolításához kapcsolódik. Egy projektfeladat felölelhet több, a vizsgakövetelményekben megfogalmazott témakört is. A választott téma kidolgozásakor a konkrétumok mellett általánosabb összefüggéseket is tartalmazó, azokra kitekintő megközelítést kell alkalmazni.

A projektmunka jellemzői

A projektmunka elkészítése önálló kutatási vagy szervezői tevékenység. A vizsgázó – a konzultációkat felhasználva – önállóan választja ki a témáját, önállóan készíti el a dolgozatát, folytatja kutatási vagy szervezői tevékenységét.

A projektkészítés lehetséges típusai

A projektek megvalósulását a vizsgázó különböző módokon oldhatja meg.

- a) Írásos dolgozat típusú projekt;
- b) Filmes/videó típusú projekt;
- c) Szervezésen alapuló projekt.

Írásos dolgozat típusú projekten értjük a hagyományos házi dolgozatot, esszét, esettanulmányt, dokumentumelemzést, az írásos formában beadott interjút, kérdőíves felmérés elemzését, értékelést, publicisztikai típusú riportot, iskolaújságban megjelenő cikksorozatot.

Az írásos vizsgamunka terjedelme akkor tekinthető megfelelőnek és a vizsgához méltónak, ha terjedelme mellékletek nélkül, 12-es betűmérettel, másfeles sortávolsággal 10–12 oldal.

Filmes/videó típusú projekten értünk olyan audiovizuális produktumot, az iskolai rádió vagy televízió részére készített riport- vagy műsorsorozatot, filmet, egyéb audiovizuális interjút, riportot, amely az előzetesen nyilvánosságra hozott témának megfelel.

A projekt terjedelme akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha az iskolarádió, illetve televízió részére készített műsor legalább 3–5 perc terjedelmű, a műsorsorozat 3–5 részből áll, a film legalább 5–20 percnyi. A projekt elbírálásának feltétele egy 1–3 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

Szervezésen alapuló projekten egy közéleti diákrendezvény megszervezését (pl. vitasorozat), az iskolán kívüli közéleti akció szakmai előkészítését, szervezését (pl. környezetvédelmi akció, börtönlátogatás), lebonyolítását és utólagos értékelését kell érteni.

A vizsgázó által a szervezésre, lebonyolításra fordított idő akkor felel meg a vizsga elvárásainak, ha a dokumentumokból bebizonyosodik, hogy az eléri a 30–35 órát. A projekt elbírálásának itt is feltétele egy 3–5 oldalas kísérő szöveg mellékelése.

A projektmunka elkészítésének ajánlott menete

1. a téma kiválasztásához szükséges (esetleges) megbeszélés,
2. a téma kiválasztása után hipotézis vagy célkitűzés kialakítása,
3. bibliográfia készítése – a fontos irodalmak kiválasztása,
4. tervzet készítése a munka részeire, illetve a munka ütemezésére vonatkozóan,
5. részfejezet készítése,
6. a nyers változat elkészítése, leadása,
7. bírálat,
8. korrigálás,

9. végleges produktum leadása.

A projektmunka értékelése

Az egyes típusokba tartozó projektmunkák tartalmáért járó 50 pont megítélése az alábbiak szerint történik:

- a) Az írásos dolgozat tartalmi követelményének hibátlan teljesítésével maximum 50 pont adható.
- b) A filmes vagy videoprojekt tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos mű (10 pont) és a kész vizsgamunka (40 pont) együtt számít.
- c) Szervezésen alapuló projekt tartalmának értékelésekor a mellékelt írásos művet (30 pont) és magát a rendezvényt (20 pont) szintén együtt kell értékelni.

Projekttémák

1. Vállalkozás és vállalat (2025. május-júniusi érettségi vizsgaidőszak)

Az üzleti terv Mutassa be a hazai vállalkozások működési mikro- és makrokörnyezetének főbb jellemzőit! Munkája során legalább három szempontból vizsgálja meg a kérdést! Lehetséges szempontok: jogi előírások, piaci viszonyok, etikai megfontolások, fogyasztói igények, földrajzi adottságok, vállalkozói kompetenciák. Készítsen üzleti tervet egy ön által választott terméket vagy szolgáltatást értékesítő vállalat számára. Az üzleti terv elkészítésének célja, hogy segítsen eldönteni, hogy érdemes-e belekezdeni a vállalkozói tevékenységbe. Az anyag összeállításához vegye figyelembe a következő szempontokat: a konkrét termék vagy szolgáltatás bemutatása, a vállalkozás mikro- és makrokörnyezetének bemutatása, szervezeti struktúra, pénzügyi terv. Üzleti tervéhez csatoljon egy kockázatelemzést is, amelyet SWOT vagy PESTEL módszerrel készítsen el.

2. Az országgyűlési, önkormányzati és európai parlamenti választások

Mutassa be a többségi, arányos és vegyes választási rendszerek főbb jellemzőit öt európai országban! Milyen előnyei és hátrányai lehetnek a felsorolt választási rendszereknek? Az összehasonlító elemzés lehetséges szempontjai: szavazatok hasznosulása, egyéni jelöltek és pártok szerepe, helyi közösségek érdekérvényesítő képessége, választási küszöb, kormány stabilitás kérdése, kis pártok szerepe, választói akarat megvalósulása, esetleges torzulása. Készítsen választási eredményeken alapuló összehasonlító tanulmányt a brit, a belga és a magyar választási rendszerre fókuszálva és elemezze a három ország legutóbbi választási eredményét a fenti szempontok alapján!

3. A Magyar Honvédség békefenntartó tevékenysége

Milyen nemzetközi válságkezelői és békefenntartói feladatokat látott el Magyarország a rendszerváltoztatást követően (1990-2023)? Mutasson be egy Európán kívüli és egy európai békemissziós színteret az elmúlt időszakból! Hogyan kapcsolódott be a Magyar Honvédség a különböző missziókba, milyen jogi és politikai döntések álltak ennek háttérében? Milyen konkrét feladatok vártak a békefenntartói tevékenységet folytató katonákra, és milyen veszélyeket hordozott magában a küldetés? Tárja fel, milyen nemzetközi koalíciós együttműködés kísérte ezeket a békemissziókat! Elemezze kérdőíves felmérés segítségével,

hogy a kortárs környezet milyen mértékben van tisztában a Magyar Honvédség békefenntartó tevékenységével.